

Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΕΙ ΑΘΗΝΩΝ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ

Εγχειρίδιο Χειρουργικής

ΤΡΙΤΗ
ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΕΛΛΗΝ"

Εγχειρίδιο Χειρουργικής

6/2/02
7:57

ΔΩΡΕΑ

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Αρ. βιβ. 80180

Αγάπιος Π. Πετρίδης
Καθηγητής Τ.Ε.Ι. Αθηνών
Γεν. Χειρουργός
Ειδ. Χειρουργός Παιδων

Εγχειρίδιο Χειρουργικής

3η Έκδοση

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ "ΙΩΝ"

- ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΕΛΛΗΝ" -

Αθ. Διάκου 30, 12131 Περιστέρι
τηλ:(01) 57.71.908, 57.68.853, 57.42.686, 57.47.729
FAX:(01) 57.51.438, e-mail address: ion_publ@hol.gr
<http://www.iwn.gr>

Ο λογότυπος που εικονίζεται δίπλα χρειάζεται μια εξήγηση. Σκοπός του είναι να συνεγείρει τον αναγνώστη πάνω στον κίνδυνο που παρουσιάζεται για το μέλλον της συγγραφής, ειδικότερα στο περιβάλλον των Τεχνικών και Επιστημονικών Εκδόσεων από τη μαζική ανάπτυξη της φωτοαντιγραφής.

Ο Κώδικας των πνευματικών δικαιωμάτων (νόμοι 2121/93 και 2557/97) απαγορεύει την φωτοαντιγράφιση χωρίς την άδεια των εχόντων τα δικαιώματα του βιβλίου.

Άρα αυτή η πρακτική η οποία είναι γενικευμένη σε Εκπαιδευτικά Ιδρύματα προκαλεί μια απότομη πτώση της αγοράς των βιβλίων και των περιοδικών σε σημείο που και για τους συγγραφείς η δυνατότητα δημιουργίας νέων έργων και εκδόσεών τους βρίσκεται σήμερα σε κίνδυνο.

Υπενθυμίζουμε ότι κάθε αναπαραγωγή της παρούσης έκδοσης μερική ή ολική απαγορεύεται χωρίς την άδεια των δημιουργών της.

*Επεξεργασία Κειμένων και Σχεδίων:
Ατελιέ Γραφικών Εκδοτικού Ομίλου ΙΩΝ*

© 2001: - Εκδόσεις "ΕΛΛΗΝ" - Γ. ΠΑΡΙΚΟΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.

ISBN 960-286-634-9

Ο εκδοτικός οίκος έχει όλα τα δικαιώματα του βιβλίου. Απαγορεύεται η αναπαραγωγή του οποιουδήποτε τμήματος αυτής της εργασίας που καλύπτεται από τα δικαιώματα (copyright), ή τη χρήση της σε οποιαδήποτε μορφή, ή με οποιονδήποτε τρόπο - γραφικό, ηλεκτρονικό, ή μηχανικό, συμπεριλαμβανομένων των φωτοτυπιών, της μαγνητοφώνησης και των συστημάτων αποθήκευσης και αναπαραγωγής - χωρίς τη γραπτή άδεια του εκδότη.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Η εμπειρία της διδασκαλίας του μαθήματος της Χειρουργικής, τα τελευταία χρόνια, στα διάφορα τμήματα της Σχολής Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΥΠ) του Τ. Ε. Ι. της Αθήνας, με έκανε να αντιληφθώ μερικές πραγματικότητες.

Οι σπουδαστές που καλούνται να διδαχθούν το μάθημα, έχουν πολλές απαιτήσεις απ' αυτή την διδασκαλία, αλλά ο χρόνος που τους διατίθεται, περιορίζεται σε ένα μόνο εξάμηνο.

Υπάρχει έλλειψη ενός επίτομου, μικρού εγχειριδίου που να περιλαμβάνει όλη την γνώση της χειρουργικής, να μην απευθύνεται σε γιατρούς και να μην είναι εκλαϊκευμένο.

Ο σπουδαστής της ΣΕΥΠ του ΤΕΙ χρειάζεται ένα συμπυκνωμένο και περιεκτικό εγχειρίδιο που να αναφέρεται στο γνωστικό αντικείμενο της χειρουργικής, να είναι εύκολα κατανοητό αλλά ταυτόχρονα να είναι ένα σημείο εύκολης αναφοράς γι' αυτόν αλλά και για τον φοιτητή της Ιατρικής.

Έχοντας αυτά κατά νου προσπάθησα και επιχείρησα την συγγραφή αυτού του Εγχειριδίου απευθυνόμενος στον σπουδαστή και στον φοιτητή, χωρίς ποτέ να επιδιώξω με αυτό την υποκατάσταση των κλασικών συγγραμμάτων της χειρουργικής, που απευθύνονται άλλωστε στον ειδικό χειρουργό.

Θερμές ευχαριστίες θέλω να απευθύνω στον συνάδελφο, φίλο και συνεργάτη αναισθησιολόγο κ. Βασίλη Κανιάρη για την βοήθειά του στην συγκέντρωση στοιχείων και την συγγραφή του κεφαλαίου της Αναισθησιολογίας και στον φίλο και συνάδελφο ουρολόγο κ. Κλεομένη Οικονόμου για την συμβολή του στο κεφάλαιο των ουρολογικών προβλημάτων του ενήλικα.

Ελπίζω και εύχομαι αυτό το εγχειρίδιο να εκπληρώσει τους στόχους του και να καταστεί ένα πραγματικό βοήθημα για τον σπουδαστή και για όποιον άλλον θελήσει να προσφύγει σε αυτό για βοήθεια.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Η ραγδαία εξέλιξη της χειρουργικής τα τελευταία 5-7 χρόνια, που οφείλεται στην εκρηκτική εξέλιξη της βιοϊατρικής τεχνολογίας, έδωσε σημαντική ώθηση στην ιατρική γνώση.

Τα νεώτερα δεδομένα σχετικά με το έλκος του στομάχου και του δωδεκαδάκτυλου με το καμπυλοβακτηρίδιο του πυλωρού και οι αλλαγές της χειρουργικής του καρκίνου, που επιτεύχθηκαν με την εφαρμογή των πρωτοκόλλων.

Η ενδοσκόπηση που τα τελευταία χρόνια γνώρισε τις πιο εντυπωσιακές εξελίξεις. Η νέα εποχή που ανατέλλει στην χειρουργική και ακούει στο όνομα του ελάχιστου τραύματος (minimally invasive therapy) οφείλεται στη μεγάλη πρόοδο της ενδοσκοπικής χειρουργικής με την λαπαροσκοπική ή και την ενδοαγγειακή χειρουργική.

Τα νεώτερα στην καρδιοχειρουργική και στην αγγειοχειρουργική με την ελάχιστα τραυματική θωρακοτομή, οι συνεχώς αυξανόμενες εφαρμογές της μικροχειρουργικής με στόχο την αποκατάσταση, και τέλος η ποικίλη εφαρμογή των LASER.

Η επικαιρότητα του AIDS, με τα ποικίλα προβλήματα που δημιουργεί, στους αρρώστους αλλά και στους γιατρούς και νοσηλεύτριες.

Όλα αυτά αποτέλεσαν το ερέθισμα για μια ριζική αναθεώρηση της ύλης στο Εγχειρίδιο Χειρουργικής που είχε την τύχη να αποσπώσει ποικίλα ευμενή σχόλια στην πρώτη του έκδοση. Ευελπιστώ ότι και αυτή, η δεύτερη έκδοση, θα τύχει της ίδιας ευμενούς υποδοχής, κυρίως από τους σπουδαστές, προς τους οποίους και απευθύνεται.

Επιπλέον η αλλαγή του προγράμματος σπουδών των τμημάτων Νοσηλευτικής στα Τ.Ε.Ι., με την κατάργηση του αυτοτελούς μαθήματος της Αναισθησιολογίας και την ενσωμάτωσή του στην Γενική Χειρουργική με ανάγκασε να

προσθέσω ένα εκτεταμένο κεφάλαιο σχετικό με το γνωστικό αντικείμενο της Αναισθησιολογίας και του Πόνου.

Τέλος η ανυπαρξία ενός καταλόγου ή ευρετηρίου για εύκολη εκμάθηση των εργαλείων που χρησιμοποιούνται σ' ένα σύγχρονο χειρουργείο με ώθησε να προσθέσω έναν αρκετά εκτενή κατάλογο με τα πιο συχνά χρησιμοποιούμενα εργαλεία. Με την μορφή λεπτομερών σκίτσων δίνεται η μορφή τους και κάθε άλλο χαρακτηριστικό τους, ούτως ώστε όποιος ασχοληθεί μελλοντικά με κάποιο επάγγελμα υγείας, να μπορεί να ανατρέξει για να βρει τα βασικά στοιχεία που τον ενδιαφέρουν. Ο κατάλογος των κοινών χειρουργικών εργαλείων δεν μπορεί να συγκριθεί με τους λεπτομερείς εργοστασιακούς καταλόγους εργαλείων που κυκλοφορούν.

"Η Χειρουργική από των αρχαιοτάτων χρόνων, συνετέλεσεν εις την πρόοδον της ιατρικής επιστήμης, ουχί ως θεραπευτικός κλάδος αυτής, αλλά ως αυτοδύναμος επιστήμη, προαγομένη συνεχώς εκ των εξ αυτής γνώσεων και συγχρόνως προάγουσα ταύτην".

Μαρίνος Γερουλάνος (1867 - 1957)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	19
ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	23
ΕΓΧΕΙΡΗΣΗ	25
ΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ	27
ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΓΚΛΕΙΣΗΣ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ	29
ΕΠΟΥΛΩΣΗ ΤΟΥ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ.....	32
ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΕΠΟΥΛΩΣΗΣ	33
ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΕΠΟΥΛΩΣΗ	33
ΕΙΔΗ ΕΠΟΥΛΩΣΗΣ	35
ΧΡΥΣΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΗΣ ΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗΣ	36
ΑΙΜΟΡΡΑΓΙΑ	37
ΜΕΤΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ.....	41
Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΤΟΝ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΟ ΑΡΡΩΣΤΟ.....	42
ΠΕΡΙΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ	49
ΠΡΟΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ.....	49
ΜΕΤΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ.....	50
ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΝΕΡΟΥ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΛΥΤΩΝ	50
ΜΕΤΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ.....	51
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΦΛΕΓΜΟΝΗ	53
ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΦΛΕΓΜΟΝΗΣ	55
ΣΥΝΕΡΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΦΛΕΓΜΟΝΗΣ	56
ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΛΕΓΜΟΝΗΣ	56
ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΤΗΣ ΦΛΕΓΜΟΝΗΣ	57

ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΦΛΕΓΜΟΝΗΣ	57
ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΦΛΕΓΜΟΝΗΣ.....	58
ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΦΛΕΓΜΟΝΗΣ	59
ΕΝΔΟΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΕΣ ΛΟΙΜΩΞΕΙΣ	59
ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΠΙΚΩΝ ΦΛΕΓΜΟΝΩΝ.....	60
ΑΕΡΙΟΓΟΝΟΣ ΓΑΓΓΡΑΙΝΑ.....	61
ΤΕΤΑΝΟΣ	62
Η ΧΗΜΕΙΟΠΡΟΦΥΛΑΞΗ ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ	64
ΑΡΧΕΣ ΧΗΜΕΙΟΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ ΣΤΗ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ	64
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΓΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	65
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΧΗΜΕΙΟΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ.....	65
ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΑ ΑΝΤΙΜΙΚΡΟΒΙΑΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΤΑ ΕΙΔΟΣ ΕΓΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	66
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ ΧΗΜΕΙΟΠΡΟΦΥΛΑΞΗΣ	67
ΕΓΚΑΥΜΑ	68
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ.....	73
ΑΤΟΝΟ ΕΛΚΟΣ.....	73
ΚΑΤΑΚΛΙΣΕΙΣ.....	74
ΚΥΣΤΗ ΤΟΥ ΚΟΚΚΥΓΑ.....	75
ΚΗΛΗ.....	76
ΜΟΡΦΕΣ.....	77
ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ	80
ΘΕΡΑΠΕΙΑ	80
ΕΠΙΠΛΟΚΕΣ	81
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΑΣΤΟΥ	82
ΕΠΙΛΟΧΕΙΑ ΜΑΣΤΙΤΙΔΑ.....	85
ΧΡΟΝΙΑ ΚΥΣΤΙΚΗ ΜΑΣΤΙΤΙΔΑ.....	86
ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΣΤΟΥ.....	86
ΙΝΑΔΕΝΩΜΑ.....	87
ΕΝΔΟΑΥΛΙΚΟ ΘΗΛΩΜΑ.....	87
ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΤΟΥ ΜΑΣΤΟΥ	87

ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΥΡΕΟΕΙΔΗ ΑΔΕΝΑ	90
ΒΡΟΓΧΟΚΗΛΕΣ.....	92
ΔΙΑΧΥΤΗ ΤΟΞΙΚΗ ΒΡΟΓΧΟΚΗΛΗ (ΝΟΣΟΣ GRAVES).....	92
ΟΖΩΔΗΣ ΒΡΟΓΧΟΚΗΛΗ.....	92
ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΘΥΡΕΟΕΙΔΙΚΗ ΒΛΑΒΗ (AFTL).....	93
ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΘΥΡΕΟΕΙΔΗ.....	93
ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΤΟΥ ΘΥΡΕΟΕΙΔΗ.....	94
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΘΥΡΕΟΕΙΔΟΠΑΘΕΙΩΝ.....	94
ΕΝΔΟΣΚΟΠΗΣΗ	96
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΙΣΟΦΑΓΟΥ	101
ΑΤΡΗΣΙΑ ΟΙΣΟΦΑΓΟΥ ΚΑΙ ΤΡΑΧΕΙΟΟΙΣΟΦΑΓΙΚΟ ΣΥΡΙΓΓΙΟ.....	102
ΑΧΑΛΑΣΙΑ ΤΟΥ ΟΙΣΟΦΑΓΟΥ.....	102
ΕΚΚΟΛΠΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΙΣΟΦΑΓΟΥ.....	103
ΤΡΑΥΜΑ ΤΟΥ ΟΙΣΟΦΑΓΟΥ.....	103
ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΟΙΣΟΦΑΓΟΥ.....	104
ΚΙΡΣΟΙ ΤΟΥ ΟΙΣΟΦΑΓΟΥ.....	104
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΟΣ	106
ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΟΚΗΛΗ.....	106
ΟΛΙΣΘΑΙΝΟΥΣΑ ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΟΚΗΛΗ.....	107
ΠΑΡΑΟΙΣΟΦΑΓΙΚΗ ΚΑΙ ΜΙΚΤΗ ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΟΚΗΛΗ.....	107
ΠΡΟΣΘΙΑ ή ΟΠΙΣΘΟΣΤΕΡΝΙΚΗ ή ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΟΚΗΛΗ MORGAGNI.....	108
ΟΠΙΣΘΟΠΛΑΓΙΑ ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΟΚΗΛΗ ΤΟΥ BOCHDALEK.....	108
ΕΤΕΡΟΠΛΕΥΡΗ ΑΝΥΨΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΟΣ (EVENTRATION).....	108
ΤΡΑΥΜΑΤΙΚΗ ΡΗΞΗ ΤΟΥ ΔΙΑΦΡΑΓΜΑΤΟΣ.....	108
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΣΤΟΜΑΧΟΥ ΚΑΙ ΔΩΔΕΚΑΔΑΚΤΥΛΟΥ	109
ΣΥΓΓΕΝΗΣ ΥΠΕΡΤΡΟΦΙΚΗ ΠΥΛΩΡΙΚΗ ΣΤΕΝΩΣΗ.....	109
ΔΙΠΛΑΣΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ.....	110
ΑΥΤΟΜΑΤΗ ΡΗΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ.....	110
ΣΥΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ.....	110
ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΩΔΕΚΑΔΑΚΤΥΛΟΥ.....	111
ΣΥΓΓΕΝΗ ΕΚΚΟΛΠΩΜΑΤΑ ΔΩΔΕΚΑΔΑΚΤΥΛΟΥ.....	111

ΓΑΣΤΡΟΔΩΔΕΚΑΔΑΚΤΥΛΙΚΟ ΕΛΚΟΣ	112
ΚΑΛΟΗΘΗ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ.....	118
ΚΑΚΟΗΘΗ ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΤΟΜΑΧΟΥ.....	118
ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΤΟΥ ΔΩΔΕΚΑΔΑΚΤΥΛΟΥ.....	120
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΛΕΠΤΟΥ ΕΝΤΕΡΟΥ.....	121
ΜΑΛΡΟΤΑΤΙΟΝ ή ΑΤΕΛΗΣ ΣΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΚΑΘΗΛΩΣΗ.....	121
ΕΙΛΕΟΣ ΑΠΟ ΜΗΚΩΝΙΟ.....	122
ΠΕΡΙΟΧΙΚΗ ΕΝΤΕΡΙΤΙΔΑ (Νόσος του CROHN).....	122
ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΕΠΤΟΥ ΕΝΤΕΡΟΥ.....	123
ΚΑΡΚΙΝΟΕΙΔΕΣ	123
ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΑΝΩΜΑΛΙΕΣ ΤΟΥ ΟΜΦΑΛΕΝΤΕΡΙΚΟΥ ΠΟΡΟΥ	124
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΧΕΟΣ ΕΝΤΕΡΟΥ.....	126
ΣΥΓΓΕΝΕΣ ΜΕΓΑΚΟΛΟ.....	126
ΑΤΡΗΣΙΑ ΠΡΩΚΤΟΥ.....	127
ΧΡΟΝΙΑ ΕΛΚΩΔΗΣ ΚΟΛΙΤΙΔΑ	127
ΕΚΚΟΛΠΩΜΑΤΙΚΗ ΝΟΣΟΣ	128
ΣΥΣΤΡΟΦΗ ΣΙΓΜΟΕΙΔΟΥΣ	129
ΝΕΑΝΙΚΟΙ ΠΟΛΥΠΟΔΕΣ	130
ΣΥΝΔΡΟΜΟ REUTZ-JEGHERS.....	130
ΡΑΓΑΔΕΣ ΤΟΥ ΔΑΚΤΥΛΙΟΥ.....	130
ΠΕΡΙΕΔΡΙΚΟ ΑΠΟΣΤΗΜΑ.....	131
ΠΕΡΙΕΔΡΙΚΟ ΣΥΡΙΓΓΙΟ.....	133
ΑΚΡΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΚΟΠΡΑΝΩΝ	133
ΠΡΟΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΟΡΘΟΥ.....	134
ΚΑΡΚΙΝΩΜΑ ΤΟΥ ΠΑΧΕΟΣ ΕΝΤΕΡΟΥ	134
ΚΑΚΟΗΘΕΙΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΟΡΘΟΣΙΓΜΟΕΙΔΟΥΣ.....	139
ΣΚΩΛΗΚΟΕΙΔΙΤΙΔΑ.....	140
ΠΕΡΙΤΟΝΙΤΙΔΑ	145
ΕΙΛΕΟΣ	148
ΟΞΕΙΑ ΚΟΙΛΙΑ.....	150
ΤΟ ΚΟΙΛΙΑΚΟ ΤΡΑΥΜΑ.....	156
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΗΠΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΟΛΗΦΟΡΩΝ	158

ΤΡΑΥΜΑ ΤΟΥ ΗΠΑΤΟΣ.....	158
ΕΧΙΝΟΚΟΚΚΟΣ ΤΟΥ ΗΠΑΤΟΣ.....	159
ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΗΠΑΤΟΣ.....	160
ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΑΝΩΜΑΛΙΕΣ ΤΩΝ ΧΟΛΗΦΟΡΩΝ.....	162
ΣΥΓΓΕΝΗΣ ΑΤΡΗΣΙΑ ΤΩΝ ΕΞΩΗΠΑΤΙΚΩΝ ΧΟΛΗΦΟΡΩΝ	163
ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΚΥΣΤΕΙΣ ΤΩΝ ΕΞΩΗΠΑΤΙΚΩΝ ΧΟΛΗΦΟΡΩΝ	163
ΧΟΛΟΛΙΘΙΑΣΗ	164
ΛΑΠΑΡΟΣΚΟΠΙΚΗ ΧΟΛΟΚΥΣΤΕΚΤΟΜΗ.....	166
ΧΟΛΗΔΟΧΟΛΙΘΙΑΣΗ	166
ΟΞΕΙΑ ΧΟΛΟΚΥΣΤΙΤΙΔΑ.....	168
ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΤΩΝ ΧΟΛΗΦΟΡΩΝ	170
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΓΚΡΕΑΤΟΣ	172
ΟΞΕΙΑ ΠΑΓΚΡΕΑΤΙΤΙΔΑ	172
ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΓΚΡΕΑΤΙΤΙΔΑ.....	174
ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΓΚΡΕΑΤΟΣ	175
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΠΛΗΝΑ.....	178
ΤΡΑΥΜΑ ΤΟΥ ΣΠΛΗΝΑ.....	179
ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΩΡΑΚΑ.....	181
ΑΙΜΟΘΩΡΑΚΑΣ.....	181
ΠΝΕΥΜΟΘΩΡΑΚΑΣ.....	182
ΧΥΛΟΘΩΡΑΚΑΣ	184
ΕΜΠΥΗΜΑ.....	184
ΤΡΑΥΜΑ.....	185
ΤΡΑΧΕΙΟΣΤΟΜΙΑ	186
ΕΧΙΝΟΚΟΚΚΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΟΝΑ	189
ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΩΡΑΚΑ	189
ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΘΩΡΑΚΑ.....	189
ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΟΝΑ	190
ΚΑΡΔΙΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.....	193
ΜΕΤΑΜΟΣΧΕΥΣΗ ΚΑΡΔΙΑΣ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΟΝΩΝ.....	195
ΠΑΘΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ.....	197
ΑΡΤΗΡΙΑΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ.....	197

ΑΝΕΥΡΥΣΜΑ	197
ΦΛΕΒΙΚΕΣ ΠΑΘΗΣΕΙΣ	200
ΜΕΤΑΘΡΟΜΒΩΤΙΚΟ ΣΥΝΔΡΟΜΟ.....	200
ΕΥΡΥΑΓΓΕΙΕΣ	200
ΚΙΡΣΟΙ.....	200
ΚΙΡΣΟΙ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΑΚΡΩΝ.....	200
ΑΙΜΟΡΡΟΪΔΕΣ	205
ΟΥΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ.....	207
ΦΙΜΩΣΗ.....	207
ΒΑΛΑΝΟΠΟΣΘΙΚΕΣ ΣΥΜΦΥΣΕΙΣ.....	208
ΚΡΥΨΟΡΧΙΑ	208
ΣΥΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΟΡΧΗ	208
ΥΠΟΣΠΑΔΙΑΣ	209
ΕΠΙΣΠΑΔΙΑΣ	210
ΚΥΣΤΕΙΣ ΤΩΝ ΩΟΘΗΚΩΝ	210
ΚΥΣΤΕΟΟΥΡΗΤΗΡΙΚΗ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗ	210
ΟΥΡΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝΗΛΙΚΑ.....	211
ΥΠΕΡΤΡΟΦΙΑ ή ΑΔΕΝΩΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΗ.....	212
ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΑΤΗ.....	213
ΠΡΟΣΤΑΤΙΤΙΔΑ	214
ΚΑΡΚΙΝΟΣ ΤΟΥ ΝΕΦΡΟΥ	216
ΛΙΘΙΑΣΗ ΤΟΥ ΟΥΡΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ	217
ΝΕΥΡΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.....	220
ΚΑΚΩΣΗ ΚΕΦΑΛΗΣ.....	220
ΚΑΚΩΣΕΙΣ ΣΠΟΝΔΥΛΙΚΗΣ ΣΤΗΛΗΣ	221
ΣΥΓΓΕΝΕΙΣ ΑΝΩΜΑΛΙΕΣ ΝΕΥΡΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	221
ΙΣΧΑΙΜΙΚΟ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ.....	222
ΝΕΟΠΛΑΣΜΑΤΑ Κ. Ν. Σ.	222
ΕΝΔΟΚΡΑΝΙΕΣ ΦΛΕΓΜΟΝΕΣ	223
ΠΟΝΟΣ	224
ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΑ	225
Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ	225

ΕΙΔΗ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΑΣ	227
ΑΝΑΙΣΘΗΤΙΚΑ ΦΑΡΜΑΚΑ	231
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΑΣ.....	235
ΑΝΑΝΗΨΗ.....	237
ΠΟΝΟΣ	238
ΤΟ AIDS ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ.....	242
Ο ΚΥΚΛΟΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ HIV	242
ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ AIDS	244
ΠΡΟΦΥΛΑΞΗ ΣΤΟΝ ΕΡΩΤΑ.....	248
AIDS - ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΙ ΝΟΣΗΛΕΙΑ.....	249
ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΘΕΣΗ ΣΕ ΜΟΛΥΣΜΕΝΟ ΥΛΙΚΟ	250
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ.....	251
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	279
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ.....	283
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΞΕΝΩΝ ΟΡΩΝ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΤΩΝ	327

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την συγγραφή αυτού του εγχειριδίου έγινε προσπάθεια να καλυφθούν περιγραφικά όσο το δυνατόν περισσότερα νοσήματα, κατά το δυνατόν πληρέστερα και συνεκτικώτερα.

Μετά την ανάπτυξη των Γενικών Εννοιών της χειρουργικής ακολουθήθηκε η εξής γενική γραμμή. Σε κάθε κεφάλαιο αναπτύσσονται όσο το δυνατόν περισσότερα επί μέρους θέματα. Τα πιο σπάνια απαντώμενα νοσήματα, αναπτύσσονται σύντομα αλλά περιεκτικά, τα κοινότερα νοσήματα αναπτύσσονται εκτενώς και στα μεγάλα και ειδικά προβλήματα που απαιτούν ειδικές γνώσεις στην λήψη αποφάσεων, αναφέρονται επιγραμματικά όλες οι παράμετροι.

Μετά την ανάπτυξη των βασικών αρχών, δηλαδή των εννοιών και των όρων εκείνων που χρησιμοποιούνται σχεδόν καθημερινά, ακολουθεί η ανάλυση της "εγχείρησης" με όλα όσα συμβαίνουν πριν, μετά και κατά την διάρκειά της. Οι τρόποι σύγκλεισης του τραύματος, η επούλωση, ο έλεγχος της αιμορραγίας, οι μετεγχειρητικές επιπλοκές και η επίδραση της ηλικίας (μικρή ή μεγάλη) στον χειρουργικό άρρωστο.

Η περιεγχειρητική φροντίδα αναπτύσσεται επιγραμματικά αλλά περιεκτικά για να ακολουθήσει η ανάπτυξη της χειρουργικής φλεγμονής που τόσο ταλαιπωρεί ασθενείς και γιατρούς και η χρησιμότητα της χημειοπροφύλαξης στη Γενική Χειρουργική.

Στο έγκαυμα και στην χειρουργική επιφάνειας αναπτύσσονται αναλυτικά όλα όσα θα απασχολήσουν όποιον θελήσει να ασχοληθεί μαζί τους.

Η κήλη που αποτελεί ένα μεγάλο πρόβλημα με τις διάφορες εντοπίσεις της, αναλύεται στη συνέχεια.

Οι παθήσεις του μαστού, πάντα επίκαιρες, απασχολούν το επόμενο κεφάλαιο, όπου και αναλύονται διεξοδικά. Ενώ στις παθήσεις του θυρεοειδή

αδένα γίνεται μια γρήγορη αναφορά στην εσωτερική παθολογία του αδένα αναπτύσσοντας περισσότερο, τις χειρουργικά θεραπευόμενες θυρεοειδοπάθειες.

Η ενδοσκόπηση απασχολεί ένα εκτενές κεφάλαιο, γιατί με την πρόοδό της συνέβαλλε στην εντυπωσιακή εξέλιξη της χειρουργικής, τόσο στη διάγνωση όσο και στην θεραπεία πάρα πολλών νοσημάτων. Το ελάχιστο τραύμα (minimally invasive therapy) με την λαπαροσκοπική ή και την ενδαγγειακή χειρουργική, προτάθηκε των παθήσεων του πεπτικού συστήματος.

Το πεπτικό σύστημα, με τις παθήσεις του οισοφάγου, του διαφράγματος, του στομάχου και δωδεκαδάκτυλου και του λεπτού και παχέος εντέρου, απασχολεί μεγάλο μέρος του εγχειριδίου, δικαιωματικά άλλωστε, αφού καλύπτει ένα αρκετά μεγάλο μέρος της Χειρουργικής Παθολογίας.

Η περιτονίτιδα, ο ειλεός, η οξεία κοιλιά και το τραύμα της κοιλιάς αναπτύσσονται ξεχωριστά λόγω της σπουδαιότητάς τους στην γενική οικονομία του οργανισμού.

Ακολουθούν οι παθήσεις του ήπατος και των χοληφόρων, του παγκρέατος και του σπλήνα. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται και στο τραύμα αυτών των οργάνων πέρα από την παθολογία τους.

Οι παθήσεις του θώρακα παρ' ότι έπαψαν πλέον να είναι αντικείμενο της Γενικής Χειρουργικής αναπτύσσονται αρκετά διεξοδικά λόγω της σοβαρότητας και της ζωτικότητας των οργάνων που περιέχονται σ' αυτόν. Γίνεται επίσης μνεία στην καρδιοχειρουργική και στην μεταμόσχευση της καρδιάς και των πνευμόνων.

Στις παθήσεις των αγγείων αναφέρομαι στα συχνότερα εμφανιζόμενα νοσήματα των αρτηριών και των φλεβών.

Τα ουρολογικά προβλήματα της παιδικής ηλικίας λόγω της συχνότητας εμφάνισής τους αναλύονται αρκετά διεξοδικά ενώ από τα προβλήματα του ενήλικα αναφέρονται μόνο τα συχνότερα απαντώμενα.

Η νευροχειρουργική με το άχαρο κάποτε γνωστικό αντικείμενο αντιπροσωπεύει ένα μάλλον ολοκληρωμένο κεφάλαιο.

Η συμβολή της Αναισθησιολογίας στην ανάπτυξη της Χειρουργικής αποτέλεσε το ερέθισμα στην συγγραφή αυτού του κεφαλαίου. Συνηθιζόταν να προτάσσεται το κεφάλαιο της Αναισθησιολογίας, όλων των ειδικών κεφαλαίων της Χειρουργικής. Βάζοντάς την στο τέλος θέλησα να επισημάνω και να τονίσω την ενηλικίωση πλέον της Αναισθησιολογίας και την απεξάρτησή της από τον Χειρουργό. Αναλύονται τα είδη της αναισθησίας, τα φάρμακα και τα μηχανήματα που χρησιμοποιούνται καθώς και η αντιμετώπιση του πόνου.

Συμπληρωματικά γίνεται μια αναφορά στο AIDS σε σχέση με την Γενική Χειρουργική, λόγω της επικαιρότητας του και σαν μια μικρή συμβολή στην προσπάθεια πρόληψής του.

Ο κατάλογος των χειρουργικών εργαλείων που ακολουθεί είναι κάτι πρωτόγνωρο για το μέγεθος ενός Εγχειριδίου. Έκρινα όμως ότι ήταν απαραίτητο βοήθημα για τον σπουδαστή και τον φοιτητή, να μπορεί να βρει κάπου την μορφή των πιο συχνά χρησιμοποιούμενων εργαλείων. Περιέχει 150 περίπου εργαλεία με τα ονόματά τους, κατανεμημένα σε ομάδες χρήσης, σε κλίμακα 1: 2.

Τέλος υπάρχει ένα πλούσιο Ελληνικό και ξενόγλωσσο ευρετήριο, απαραίτητο για μια γρήγορη αναφορά και ένας κατάλογος βιβλιογραφικών βοηθημάτων.

Ανατομία του Ανδρικού Σώματος

ΕΒΔΟΜΗ ΕΚΔΟΣΗ
GERARD J. TORTORA

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

Γυναικεία & Γυναικολογική Νοσηλευτική

Pamela J. Shapiro

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΑΝΔΡΙΑΣ ΠΑΡΗΣΙΩΤΟΥ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

Lucia Kelly, Patricia A. Wain, Corinne Krantz
ΙΑΤΡΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ & ΦΡΟΝΤΙΔΑ

ΙΑΤΡΙΚΗ & ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

ΤΡΙΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

Εισαγωγή στη Γενική Νοσηλευτική

Επαγγελματικό Περιβάλλον του Νοσηλευτή
Ασθησιολογία Φυσιολογία Νοσηλευτική
Ανθρώπινες Ανάγκες Τρόποι Επικοινωνίας
Ειδικές Λοιμώξεις Ασφαλεία Περιβάλλοντος

11 ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Barbara R. Hegner - Ethel Caldwell

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

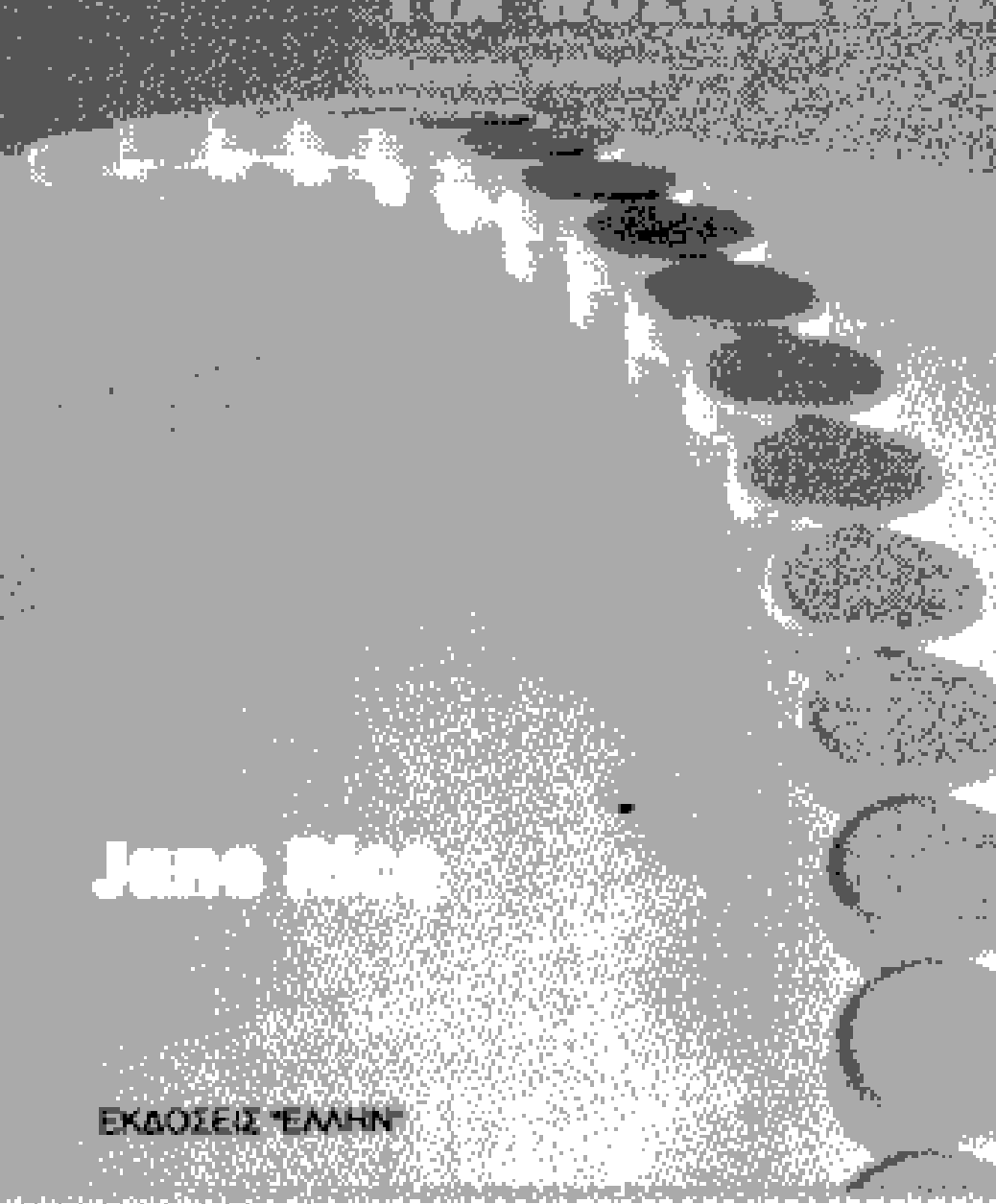
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΣΤΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ & ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ

Barbara Ingram

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΑΝΔΡΙΑΣ ΠΑΡΗΣΙΩΤΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΝΟΣΗΛΕΥΤΕΣ

Jane Neal

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

Νοσηλευτική Υπερηλικών

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΙΩΝ'

Βασική Νοσηλευτική Φροντίδα

Μηχανική Γάλακτος Μισοκίνηση Αρθρών
Μερίσματα & Καταγραφές Ζωτικών Σημάτων
Μέτρα Ανάταξης & Φροντίδας Αρθρών

56 ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Barbara R. Hegner - Ethel Caldwell

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ & ΚΛΙΝΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Οδηγοί Νοσηλευτικής Φροντίδας

Kathy V. Gettrust
Paula B. Brasco

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΑΝΔΡΙΑΣ ΠΑΡΗΣΙΩΤΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΣΑΠΟΥΤΖΙΔΗ - ΠΡΕΣΒΙΑ

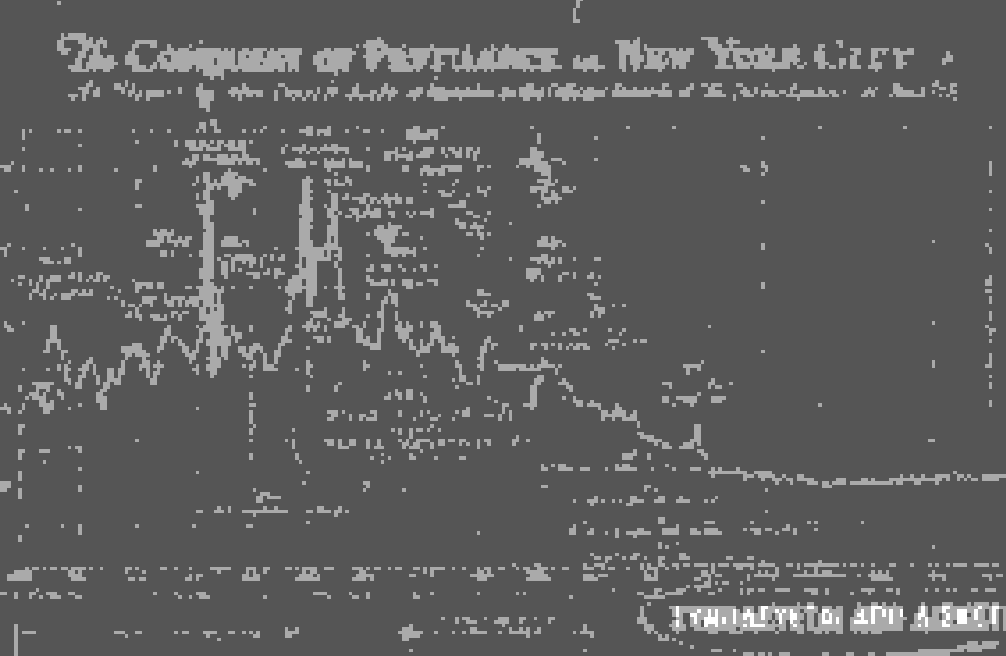
Χρόνια Ασθένεια & Νοσηλευτική Φροντίδα ΜΙΑ ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

ΑΡΧΕΣ

ΒΙΟΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΑΝΔ. ΔΕΚΕΤΣ

MARCELLO PAGANO

KIMBERLEE GAUVREAU

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΙΑ ΔΕΛΦΙΝ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

Ειδική Νοσηλευτική Φροντίδα

Αρχές Διατροφής - Καύση Υγρών
Ειδικές Νοσηλευτικές Διαδικασίες
Φροντίδα Ηλικιωμένων - Βοήθεια στο Σπίτι

26 ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Barbara R. Hegner - Ethel Caldwell

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

Παναγιώτης Κ. Τσικριπής Dr. med.
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ - ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ - ΜΑΣΤΟΠΡ

Γυναικείος Μαστός

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

Δρ. ΕΛΕΝΗ ΚΑΛΚΑΚΗ-ΜΠΟΥΣΙΑΚΟΥ
ΙΑΤΡΟΣ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΥ
& ΠΑΘΟΛΟΓΟΥ

Γενική Μικροβιολογία

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

Α. ΠΕΤΡΙΔΗΣ
ΜΑΡΙΝΟΣ ΤΣΙΛΙΓΚΟΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ

Εγχειρίδιο Χειρουργικής

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

Νοσηλευτική Οργανικών Συστημάτων

Καρδιακή, Αναπνευστική, Καρδιαγγειακή,
Μεταβολικό, Ενδοκρινικό-Αιμικό,
Νευρικό, Πνευμονικό, Γαστροεπικό
& Αναπαραγωγικό Σύστημα
Εγκέφαλος & Νεύρα - Πνευματική Νοσηλεία
Καταστάσεις Αρρώστιας

37 ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

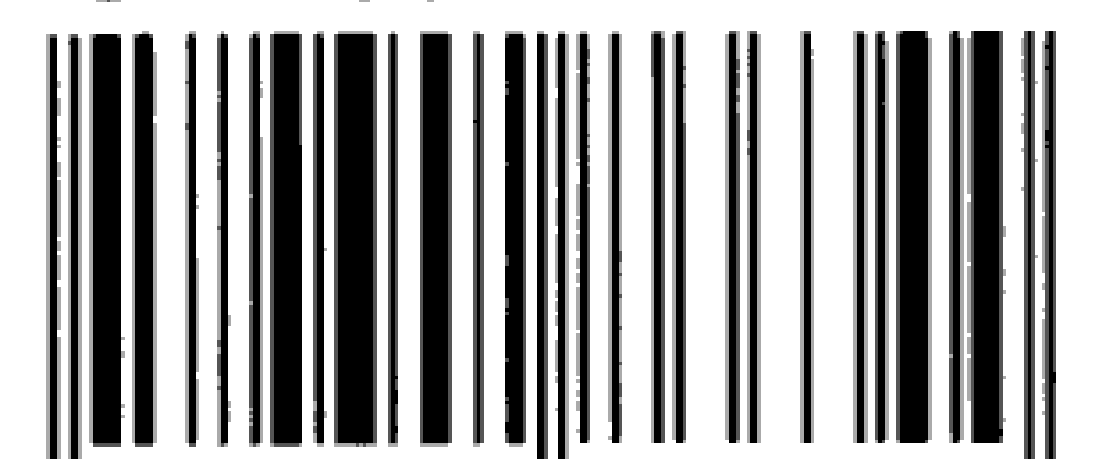
Barbara R. Hegner - Ethel Caldwell

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 'ΕΛΛΗΝ'

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ "ΙΩΝ"
ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΕΛΛΗΝ"

Συμπληγάδων 7, 12131 Περιστέρι
Τηλ: (01) 57.71.908, 57.68.853, 57.42.686, 57.47.729
Fax: (01) 57.51.438, e-mail address: ion_publ@hol.gr
http://www.iwn.gr

ISBN:960-286-634-9

9 789602 866344